

NHẬN DIỆN VI PHẠM PHÁP LUẬT VỀ PHÒNG, CHỐNG THAM NHŨNG TẠI CÁC NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI CỔ PHẦN HIỆN NAY - NGUYÊN NHÂN VÀ GIẢI PHÁP KHẮC PHỤC

ĐỖ THỊ MINH PHƯƠNG*

Trong những năm gần đây, công tác phòng, chống tham nhũng trong hệ thống ngân hàng ngày càng được tăng cường và có hiệu quả rõ rệt. Tuy nhiên, vẫn còn những vi phạm pháp luật về phòng, chống tham nhũng trong các ngân hàng thương mại cổ phần. Bài viết chỉ ra nguyên nhân của các vi phạm pháp luật về phòng, chống tham nhũng trong các ngân hàng thương mại cổ phần và đề xuất một số giải pháp khắc phục cho vấn đề này.

Từ khóa: Tham nhũng; phòng, chống tham nhũng; ngân hàng thương mại cổ phần.

Ngày nhận bài: 10/6/2022; Biên tập xong: 15/6/2022; Duyệt đăng: 15/6/2022

Recently, the anti-corruption activities in the banking system has been increasingly strengthened and shown to be effective. However, it has still witnessed law violations on anti-corruption in joint stock commercial banks. The article points out reasons of law violations on anti-corruption in joint-stock commercial banks and then proposes some solutions to this problem.

Keywords: Corruption, anti-corruption, joint-stock commercial banks.

Thời gian vừa qua, nhiều vụ việc có dấu hiệu vi phạm pháp luật nghiêm trọng trong lĩnh vực tiền tệ và hoạt động ngân hàng được phát hiện, xử lý nghiêm, kịp thời, có tác dụng răn đe, cảnh tỉnh, phòng ngừa cao, góp phần làm giảm đáng kể các vụ việc, các vụ án liên quan đến lĩnh vực tín dụng, ngân hàng. Thông qua việc cảnh báo rủi ro, phối hợp triển khai tích cực các giải pháp phòng ngừa, khắc phục những sơ hở, bất cập của cơ chế, chính sách, pháp luật, hoạt động của các tổ chức tín dụng, nhất là các ngân hàng thương mại (NHTM) Nhà nước ngày càng đi vào ổn định, an toàn và có bước phát triển mới. Tuy nhiên, thực tế trong những năm gần đây, tình hình tham nhũng và tội phạm tham nhũng trong lĩnh vực ngân hàng vẫn diễn biến hết sức phức tạp và có xu hướng gia tăng cả về số lượng và mức độ nghiêm trọng, gây thất thoát nhiều tỷ đồng, ảnh hưởng không nhỏ đến sự phát triển kinh tế - xã hội. Số lượng vụ án, vụ việc về tham nhũng được

phát hiện và điều tra chưa tương xứng với thực tế tham nhũng xảy ra. Ngân hàng là công cụ quan trọng giúp Nhà nước điều hành nền kinh tế, huy động vốn cho các dự án, là trung tâm thanh toán và thực thi chính sách tiền tệ, là nơi tập trung khối lượng tiền, ngoại tệ, các giấy tờ có giá và các tài sản quý. Do đó, mọi hoạt động của ngân hàng là mục tiêu, điểm đến để thực hiện hành vi trục lợi, chiếm đoạt tài sản dưới nhiều hình thức khác nhau. Việc nhận thức rõ tầm quan trọng đấu tranh phòng, chống tham nhũng nói chung và tham nhũng liên quan đến tổ chức tín dụng nói riêng cũng đã được khẳng định và triển khai trong nhiều văn bản chính thức của Đảng, Nhà nước và của ngành Ngân hàng.

Hội nghị Ban Chấp hành Trung ương lần thứ 5 (khóa X) của Đảng Cộng sản Việt Nam đã chỉ rõ: *“Tham nhũng, lãng phí vẫn còn nghiêm trọng, với những biểu hiện tinh vi,*

** Thạc sĩ, Giảng viên Khoa Luật - Học viện Ngân hàng*

phức tạp, xảy ra trên nhiều lĩnh vực, nhiều cấp, nhiều ngành, nhất là trong các lĩnh vực quản lý, sử dụng đất đai, tài nguyên, khoáng sản đầu tư xây dựng cơ bản; quản lý ngân sách; thu thuế, phí, quản lý, sử dụng vốn, tài sản trong doanh nghiệp nhà nước; tín dụng, ngân hàng công tác cán bộ, quan hệ giữa các cơ quan nhà nước với người dân, doanh nghiệp...”.

Ngày 04/5/2022, tại Hội nghị lần thứ 5 Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XIII, Đồng chí Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng tiếp tục khẳng định và đưa ra kế hoạch triển khai các đề án tạo thêm sức mạnh và ý chí chiến đấu trong công cuộc phòng chống tham nhũng (PCTN) của Đảng, Nhà nước và toàn dân ta hiện nay như: Đề án xây dựng tổ chức cơ sở đảng và đảng viên; Đề án thành lập Ban Chỉ đạo cấp tỉnh về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực.

Đối với ngành ngân hàng, trong công tác triển khai, thực thi pháp luật về phòng, chống tham nhũng đã có những hoạt động cụ thể. Công tác chỉ đạo các ngân hàng thương mại trong việc thực thi các quy định của Đảng và Nhà nước thông qua Quyết định phê duyệt Đề án Phòng ngừa tội phạm, phòng chống vi phạm pháp luật và vấn đề sở hữu chéo trong lĩnh vực tiền tệ, ngân hàng ngày 09/7/2019 đến nay vẫn tiếp tục triển khai ngày một hiệu quả hơn. Cụ thể, ngày 16/3/2022, Thống đốc Ngân hàng Nhà nước đã ký Quyết định số 370/QĐ-NHNN ban hành Quy chế hoạt động của Ban Chỉ đạo phòng, chống tham nhũng, tiêu cực và tội phạm ngành Ngân hàng quy định về chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn, nguyên tắc, chế độ làm việc và mối quan hệ công tác của Ban Chỉ đạo phòng, chống tham nhũng, tiêu cực và tội phạm ngành Ngân hàng.

1. Nhận diện hành vi tham nhũng và những khó khăn trong quá trình phát hiện, xử lý tham nhũng liên quan đến hoạt động của các ngân hàng thương mại hiện nay

Trong bối cảnh hiện nay, ngoài việc tập trung phòng chống tham nhũng do người có chức vụ, quyền hạn trong cơ quan, tổ chức, đơn vị nhà nước thực hiện thì Luật PCTN năm 2018 đã mở rộng phạm vi điều chỉnh của PCTN ra khu vực ngoài nhà nước. Phạm vi mở rộng của luật đã tập trung ở công ty đại chúng, tổ chức tín dụng, NHTM. Trong phạm vi nghiên cứu của bài viết, có thể phân nhóm các dạng tham nhũng liên quan đến hoạt động của NHTM như sau:

Thứ nhất, tham nhũng xảy ra trong mối quan hệ giữa ngân hàng với khách hàng: Trong nhiều thành phần khách hàng của ngân hàng, doanh nghiệp luôn là khách hàng chiếm số đông và thường xuyên có quan hệ giao dịch với ngân hàng trong nhiều dịch vụ. Với chính sách khuyến khích phát huy mọi nguồn lực của các thành phần kinh tế, các doanh nghiệp ngày càng gia tăng về số lượng. Trong quá trình thành lập, hoạt động..., các doanh nghiệp luôn cần đến vốn và mối quan hệ giữa các doanh nghiệp với các NHTM diễn ra thường xuyên, ở nhiều phương diện và cấp độ khác nhau. Trong khi đó, thực tiễn quy định về cho vay, thanh toán, uỷ thác... của các ngân hàng đang đứng trước những áp lực nhất định về doanh thu, về phát triển khách hàng..., còn tồn tại nhiều bất cập, sự phân công, phân cấp quản lý và cải cách quy trình, thủ tục hành chính chưa đồng bộ, đạo đức của một bộ phận cán bộ nhân viên ngân hàng suy thoái. Điều này dẫn đến phát sinh tham nhũng trong mối quan hệ giữa ngân hàng với doanh nghiệp, với khách hàng thông qua những thủ đoạn điển hình như: Lợi dụng chức vụ, quyền hạn trực tiếp hoặc qua trung gian gây ảnh hưởng đến người khác để trục lợi; Lợi dụng chức vụ, quyền hạn, lạm quyền trong khi thực hiện nhiệm vụ tạo những khó khăn cho khách hàng vay vốn để đòi hối lộ; Sử dụng chuyên môn, nghiệp vụ mà mình đảm nhiệm để chiếm đoạt tài sản; Câu kết

với khách hàng để chiếm đoạt tài sản của ngân hàng...

Thứ hai, tham nhũng xảy ra trong hoạt động và quản lý nội bộ ngân hàng: Hoạt động quản trị, điều hành trong các ngân hàng đang đứng trước những thách thức nhất định của quá trình chuyển đổi trong tổ chức và hoạt động trong bối cảnh sự phát triển của công nghệ số hiện nay, dẫn đến chưa hoàn thiện. Do đó, một số đối tượng có cơ hội tham nhũng có thể lợi dụng kẽ hở để trục lợi với thủ đoạn điển hình như: Các hành vi lợi dụng chức vụ, quyền hạn và nhiệm vụ được phân công (chủ yếu là người làm công tác tín dụng) tạo dựng hồ sơ, giấy tờ giả, sổ tiết kiệm khống, vàng giả để thế chấp, sau đó chiếm đoạt tài sản. Giả mạo chữ ký của khách hàng gửi tiền để chiếm đoạt, không hạch toán vào tài khoản của khách hàng mà hạch toán vào tài khoản của cá nhân rồi thông qua tài khoản chuyển tiền đi ngân hàng khác để rút tiền. Sử dụng bút toán giả, thu tiền nợ vay không nhập quỹ, lập hồ sơ vay khống hoặc hồ sơ ghi tăng số tiền vay để rút tiền (những trường hợp này thường xảy ra trong các trường hợp cho vay theo hình thức tổ sản xuất, có sự hỗ trợ về lãi suất). Không thẩm định hoặc cố tình thẩm định sai tài sản thế chấp, thế chấp không đúng với thực tế (thường có hình thức nâng khống giá trị tài sản thế chấp) để hưởng phần trăm trên tổng số tiền vay. Sử dụng các đối tượng bên ngoài, “sân sau” để thực hiện các hành vi tham nhũng, tự kê khai trên giấy gửi tiền và ghi vào sổ tiết kiệm không đúng với số tiền mà khách hàng kê khai. Lợi dụng uy tín của tổ chức ngân hàng để lừa đảo thông qua các biện pháp nghiệp vụ như: Huy động vốn với lý do đầu tư công trình, sửa chữa, tẩy xóa, nâng giá trị tiền lên nhiều lần trong các chứng chỉ tiền gửi của các ngân hàng phát hành, rồi đem thế chấp tại chính ngân hàng mình đang làm việc. Lập các chứng từ ủy nhiệm chi, giấy nộp tiền,

giấy nhận tiền, rồi giả mạo chữ ký của chủ tài khoản vào các tờ séc, giấy ủy nhiệm chi để chuyển “vòng vo thông qua các tài khoản tiền gửi, tiền vay của khách hàng để rút tiền. Thiếu tinh thần trách nhiệm, cả tin, quan liêu, năng lực yếu kém nên gây hậu quả nghiêm trọng...

Thứ ba, tham nhũng xảy ra trong mối quan hệ giữa ngân hàng với cơ quan quản lý: Đây là dạng tham nhũng mà ngân hàng chủ động dùng các lợi ích vật chất hoặc tinh thần tác động đến các hành vi của người có chức vụ, quyền hạn trong thực thi nhiệm vụ với mục đích đạt được những lợi ích mang tính trục lợi cho ngân hàng, ví dụ như để được tham gia các gói hỗ trợ tài chính, các gói kích cầu khác trong các giai đoạn phát triển của quốc gia như hỗ trợ dịch bệnh, hỗ trợ chính sách khác... hay được lợi thế cạnh tranh trên thị trường. Chiếm đoạt tài sản thông qua việc thực hiện chính sách, chế độ tài chính - tiền tệ, các gói kích cầu, hỗ trợ, giải cứu doanh nghiệp. Loại hành vi này rất tinh vi, khó phát hiện, ví dụ như ngân hàng cấu kết với người có thẩm quyền các cơ quan nhà nước để có được các lợi ích, thậm chí hình thành các “nhóm lợi ích” mà biểu hiện là thành lập các doanh nghiệp “sân sau” để chiếm đoạt tiền, tài sản của nhà nước hoặc các tổ chức, cá nhân khác. Trong lĩnh vực hoạt động ngân hàng, lợi ích nhóm xuất hiện với ý đồ thâm tóm, lũng đoạn thị trường tài chính và chi phối hệ thống - hoạt động của ngân hàng.

2. Một số giải pháp khắc phục

Trong bối cảnh hội nhập kinh tế quốc tế hiện nay với những khó khăn và thách thức lớn như trên, để phát huy tác dụng PCTN hoạt động của các NHTM, trong phạm vi nghiên cứu của bài viết, tác giả đề xuất một số giải pháp sau:

Thứ nhất, nâng cao nhận thức của hệ thống các ngân hàng về cuộc đấu tranh phòng, chống tham nhũng và “lợi ích nhóm” tiêu cực. Tăng cường công tác tuyên

truyền, giáo dục làm cho mỗi nhân viên, lãnh đạo trong các ngân hàng, đặc biệt là các NHTM nhận thức đúng đắn yêu cầu bức thiết của cuộc đấu tranh phòng, chống tham nhũng. Cần tích cực phát hiện, nhận diện những đặc điểm, biểu hiện và thấy rõ những tác hại của tham nhũng ở nước ta hiện nay để từ đó nâng cao trách nhiệm, củng cố quyết tâm, phát huy sức mạnh tổng hợp của cả hệ thống chính trị trong việc xây dựng và thực hiện những biện pháp hữu hiệu trong đấu tranh phòng, chống tham nhũng.

Thứ hai, hoàn thiện khung pháp luật về phòng, chống tham nhũng và cụ thể hoá thành các văn bản triển khai trong hoạt động của các NHTM.

Hiện nay, với việc quy định mở rộng phạm vi điều chỉnh của Luật PCTN năm 2018 ra khu vực ngoài nhà nước, Bộ luật Hình sự (BLHS) năm 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2017) tại Điều 353 đã quy định mở rộng phạm vi tài sản của tội tham ô tài sản không chỉ bó hẹp trong phạm vi sở hữu Nhà nước mà còn bao gồm tài sản chung của doanh nghiệp, tổ chức, đơn vị ngoài Nhà nước. Điều này đã tạo điều kiện cho thực thi pháp luật về PCTN sẽ đạt hiệu quả hơn. BLHS năm 2015 quy định một số tội phạm tham nhũng gồm: Tội tham ô tài sản (Điều 353); tội nhận hối lộ (Điều 354); tội lạm dụng chức vụ, quyền hạn chiếm đoạt tài sản (Điều 355); tội lợi dụng chức vụ, quyền hạn khi thi hành công vụ (Điều 356); tội lạm quyền trong khi thi hành công vụ (Điều 357); tội lợi dụng chức vụ, quyền hạn gây ảnh hưởng đối với người khác để trục lợi (Điều 358); tội giả mạo trong công tác (Điều 359).

Thực tế trong xét xử các vụ đại án trong ngành ngân hàng thời gian qua, các tội phạm tham nhũng là tội tham ô tài sản với khung hình phạt cao nhất là phạt tù 20 năm, tù chung thân hoặc tử hình. Theo quy định tại Điều 353 (tội tham ô tài sản), dấu hiệu chủ thể của tội phạm này là người có

chức vụ, quyền hạn và người đó có trách nhiệm quản lý tài sản - trách nhiệm này có được từ chức vụ, quyền hạn được giao, đã thực hiện hành vi chiếm đoạt tài sản. Qua thực tiễn xét xử thì chỉ đối với doanh nghiệp nói chung và NHTM mà Nhà nước chiếm tỷ lệ góp vốn từ 51% trở lên và giữ quyền chi phối ngân hàng đó thì mới có thể xem xét tội danh tham ô tài sản. Trong khi đó, các ngân hàng thương mại cổ phần mà nhà nước không có cổ phần chi phối vẫn xảy ra hành vi tham nhũng nhưng lại rất khó xác định tội danh. Với quy định mới của Luật PCTN hiện nay sẽ tạo điều kiện cho toà án áp dụng Điều 353 khi xét xử đối với các NHTM. Thực tế, chủ thể của loại tội về tham nhũng trong các NHTM thường được thực hiện bởi những người có chức vụ quyền hạn, có trình độ và kinh nghiệm... Do đó, khả năng che giấu hành vi phạm tội của các chủ thể rất tinh vi, dẫn đến hiện tượng các chủ thể này đã lường trước và đối phó để có nhiều khả năng, tinh tiết chuyển tội danh trong quá trình xét xử để giảm nhẹ hình phạt.

Đồng thời, cần hoàn thiện pháp luật và nâng cao hiệu quả thực hiện pháp luật phòng ngừa xung đột lợi ích trong quản lý kinh tế. Luật PCTN năm 2018 đã có những quy định bước đầu về kiểm soát xung đột lợi ích nhằm phòng ngừa tham nhũng. Tuy nhiên, để phát huy hiệu quả kiểm soát xung đột lợi ích nhằm PCTN trong quản lý kinh tế, cần có những quy định trong nội bộ chuyên ngành mạnh mẽ hơn, cụ thể hơn. Bên cạnh đó, cần quy định cụ thể trách nhiệm của cơ quan chức năng trong quản lý xung đột lợi ích cũng cơ chế để phát hiện, kiểm soát có hiệu quả khi xung đột lợi ích xảy ra. Cùng với đó là một cơ chế xử lý hành vi vi phạm về kiểm soát xung đột lợi ích với hệ thống chế tài vừa có tính răn đe, vừa có hiệu quả phòng ngừa sự tái diễn.

Thứ ba, tích cực nghiên cứu, đề xuất sửa đổi, bổ sung, hoàn thiện và triển khai

thực hiện tốt cơ chế quản lý, chính sách, pháp luật nói chung và pháp luật về phòng, chống tham nhũng, lãng phí nói riêng trong lĩnh vực tài chính, ngân hàng... Tiếp tục sửa đổi, bổ sung, hoàn thiện Luật Thực hành tiết kiệm, chống lãng phí; sửa đổi Luật Khiếu nại, Luật Tố cáo... Ngân hàng Nhà nước cần đề ra các mục tiêu để xây dựng và thực hiện hiệu quả chương trình hành động phòng, chống tham nhũng, lãng phí, phòng chống “lợi ích nhóm”, “nhóm lợi ích” ở ngay tại đơn vị mình.

Tập trung chỉ đạo, làm tốt và làm thường xuyên công tác kiểm tra, thanh tra, điều tra phòng, chống tham nhũng, lãng phí trong lĩnh vực tài chính, ngân hàng. Coi trọng công tác kiểm tra, thanh tra phòng, chống tham nhũng, lãng phí, “nhóm lợi ích” tiêu cực trong chính các cơ quan kiểm tra, thanh tra, điển hình là Cơ quan Thanh tra, giám sát ngân hàng trực thuộc Ngân hàng Nhà nước. Đồng thời, tích cực giám sát, phát hiện, triệt tiêu các biểu hiện móc nối, hình thành “nhóm lợi ích” giữa các đối tượng phải thanh tra, kiểm tra với nhóm các cán bộ, công chức hoặc nhân viên trong các ngân hàng thương mại thoái hóa, biến chất trong các cơ quan có chức năng thanh tra, kiểm tra, từ đó mới có thể chống được hiện tượng che chắn khuyết điểm, làm nhẹ tội, chạy tội của các đối tượng này.

Xử lý nghiêm minh, kịp thời, công khai những vụ việc đã được phát hiện; cần phải có biện pháp kiên quyết, nghiêm minh đối với những người liên quan vào tiêu cực “nhóm lợi ích”, bất kể ở chức vụ nào, thời điểm nào. Những người đứng đầu cơ quan, đơn vị, nơi xảy ra tiêu cực “lợi ích nhóm” phải chịu trách nhiệm liên đới và cần được xử lý thỏa đáng, đúng quy định của pháp luật. Cần phải luật hóa để tiến tới kiên quyết tịch thu, sung công quỹ tài sản có nguồn gốc từ tham nhũng; xử lý nghiêm những người bao che tham nhũng, hoặc lợi dụng việc tố cáo tham nhũng để vu khống, làm hại người khác.

Thứ tư, đẩy mạnh cải cách hành chính, nâng cao hiệu quả thực thi công vụ nhằm phòng ngừa tham nhũng trong hoạt động của các NHTM. Hoàn thiện hệ thống pháp luật hành chính theo hướng quy định cụ thể, rõ ràng, đặc biệt chú trọng đến những quy định về trách nhiệm cá nhân, trách nhiệm của cơ quan hành chính đối với các sai phạm hành chính trong phạm vi quyền quản lý của mình. Bởi lẽ, bản chất của tham nhũng là lợi dụng quyền hạn để vụ lợi; vì vậy, để PCTN hiệu quả cần thiết lập một cơ chế kiểm soát chặt chẽ quyền lực. Cần kiểm soát việc thực hiện chức trách công vụ của đội ngũ cán bộ công chức, viên chức trong nội bộ ngân hàng, trong đó công khai, minh bạch hoạt động chung, tăng cường trách nhiệm giải trình của cán bộ, công chức tương ứng với chức năng nhiệm vụ được giao. Ngoài ra, cần tiếp tục hoàn thiện và thực hiện nghiêm các quy phạm pháp luật về trách nhiệm giải trình của cơ quan, đơn vị, của cán bộ, công chức trong thực thi chức trách, nhiệm vụ. Trách nhiệm giải trình cần được nhìn nhận là trách nhiệm đương nhiên của mỗi cán bộ, công chức khi được giao thực hiện nhiệm vụ công.

Thứ năm, nâng cao chất lượng hoạt động của các cơ quan có chức năng PCTN góp phần nâng cao hiệu quả công tác này. Tăng cường tính khả thi của cơ chế phát hiện tham nhũng thông qua công tác kiểm tra, thanh tra, kiểm toán nội bộ. Cơ chế hiện tại mang tính hình thức, chưa thực sự linh hoạt nên kết quả phát hiện tham nhũng thông qua công tác này còn nhiều hạn chế, bất cập. Điển hình như thông qua các vụ đại án của ngành ngân hàng vụ việc xảy ra trong thời gian dài, có kết quả kết luận của kiểm soát nội bộ, kiểm toán.

Nâng cao hiệu quả công tác phát hiện tham nhũng thông qua xử lý đơn thư, tin báo tố giác tội phạm tham nhũng của ngân hàng từ khách hàng. Xem xét việc tiếp nhận, xử lý đơn, thư tố cáo nặc danh trong PCTN, đồng thời hoàn thiện pháp luật về

bảo vệ người tố cáo tham nhũng. Đa phần cán bộ tiếp nhận thông tin của các NHTM chưa nhận thức được hết vai trò và ý nghĩa vô cùng quan trọng của việc tiếp nhận tin báo, tố giác về tội phạm. Do đó, còn có ngân hàng thực hiện nhiệm vụ tiếp dân mang tính hình thức như thông qua các hộp thư... dẫn đến hiệu quả việc tiếp nhận tin báo tố giác về tội phạm của các hành vi liên quan đến tham nhũng chưa cao. Do vậy, cần luật hoá tố cáo nặc danh với tư cách là một kênh thông tin tố giác tội phạm bằng những quy định rõ ràng, cụ thể về trách nhiệm của cá nhân, cơ quan có thẩm quyền khi tiếp nhận đơn, thư tố cáo không có tên người tố cáo. Bên cạnh đó, cũng cần quy định về trách nhiệm của người tố cáo khi tố cáo nặc danh và chế tài áp dụng trong trường hợp qua điều tra phát hiện họ lợi dụng tố cáo nặc danh để bôi nhọ, vu khống, ảnh hưởng đến danh dự, nhân phẩm, uy tín của cá nhân, tổ chức bị họ tố cáo. Quy định này sẽ hạn chế một phần việc làm dụng tố cáo nặc danh vì mục đích trả thù cá nhân hay mục đích tiêu cực khác vì động cơ cá nhân làm ảnh hưởng đến uy tín và hoạt động của ngân hàng.

Ngoài ra, cần sớm ban hành Nghị định bảo vệ người tố cáo. Trong đó, xác định rõ phạm vi đối tượng được bảo vệ, những biện pháp cụ thể sẽ áp dụng; cơ chế phối hợp giữa các cơ quan, tổ chức có thẩm quyền trong việc bảo vệ người tố cáo... Và một cơ chế đảm bảo thực hiện pháp luật để các quy định này phát huy hiệu quả trên thực tế.

Hoàn thiện pháp luật, thiết chế về thu hồi tài sản tham nhũng, tài sản không giải trình được nguồn gốc hợp pháp, cần bổ sung các quy định pháp luật cụ thể về trình tự, thủ tục, cách thức hợp tác giữa các cơ quan trong nước và giữa các cơ quan chức năng trong nước với cơ quan có thẩm quyền của nước ngoài về thu hồi tài sản tham nhũng. Hoàn thiện pháp luật về sở hữu nhằm ngăn chặn hiệu quả việc tẩu tán

tài sản bằng cách hợp pháp hóa quyền sở hữu đối với tài sản tham nhũng thông qua các giao dịch dân sự.

Phát huy vai trò của Hiệp hội nghề trong việc nâng cao ý thức của NHTM khi tham gia giao dịch với khách hàng, với cơ quan chức năng, định hướng văn hóa, đạo đức kinh doanh của các họ trong ngành, cụ thể như: Tổ chức hội thảo, diễn đàn chia sẻ kinh nghiệm của các ngân hàng về xây dựng hệ thống quản trị nội bộ minh bạch và thực hiện liêm chính trong kinh doanh; Đẩy mạnh vai trò của truyền thông trong PCTN. Một mặt, đề cao và phát huy vai trò, trách nhiệm của báo chí trong PCTN, để truyền thông thực sự là nhân tố quan trọng trong phát hiện tham nhũng; mặt khác, cần có định hướng cụ thể nhằm khắc phục tình trạng thông tin một chiều, mang tính kích động, gây hoang trong dư luận, gây ảnh hưởng xấu đến uy tín và hoạt động của ngân hàng. Cần tăng cường sự phối hợp chặt chẽ giữa cơ quan chức năng với báo chí về mặt thông tin với các cơ quan báo chí trong quá trình điều tra, xét xử các vụ án tham nhũng, tiêu cực. Đây là điều kiện để hạn chế tình trạng đưa tin không chính xác, một chiều làm dư luận hiểu lầm, hiểu sai về các vụ việc được xử lý, giải quyết. Bên cạnh đó, cần nâng cao vai trò độc lập của các phương tiện truyền thông trong việc giám sát, phát hiện các vụ án tham nhũng./.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Luật Phòng, chống tham nhũng năm 2005, sửa đổi bổ sung năm 2007, 2012;
2. Luật Phòng, chống tham nhũng năm 2018;
3. Nghị định số 59/NĐ-CP ngày 01/7/2019 quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành Luật Phòng chống tham nhũng năm 2018;
4. Nghị định số 134/NĐ-CP ngày 30/12/2021 sửa đổi, bổ sung một số điều của Nghị định số 59 quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành Luật Phòng chống tham nhũng năm 2018;
5. Luật Các tổ chức tín dụng năm 2010, sửa đổi bổ sung năm 2017;
6. Báo cáo TTGS NHNN các năm 2020-2022.